

مسئولیت متن و شکل بدوش نویسنده مضمون میباشد، عقیده نویسنده لزوماً نظر افغان جرمن آنلاين نمی باشد

۲۰۲۵/۱۱/۰۷

احسان الله ارینزی

افریقا

قسمت ششم

انگولا Angola

قسمت دوم

جغرافیای اقتصادی:

نظر اجمالی: استخراج، پروسس و صادرات نفت ستون فقرات اقتصاد انگولا را تشکیل میدهد. انگولا در سال ۲۰۰۶ به عضویت سازمان OPEC یا جامعه کشورهای صادر کننده نفت پذیرفته شد. استخراج، پروسس و تولید مشتقات نفتی، صادرات و فعالیت های متمم آن 50% تولید ناخالص داخلی و 90% صادرات کشور را تشکیل میدهد.

زراعت در انگولا به درجه دوم حایز اهمیت است. 75% مردم در سکتور زراعت مصروف کار اند (۲۰۲۱) و سهم آن در تولید ناخالص داخلی 10.2% میباشد (۲۰۱۱). باوصف این تقریباً نصف مواد غذایی مورد نیاز مردم از طریق واردات تامین میشود.

میزان پیشرفت اقتصادی انگولا از سال ۲۰۰۳ تا سال ۲۰۰۸، بعلت قیم بلند نفت و مشتقات آن در بازار های جهانی، هر سال 17% بود که بلندترین در آفریقا و حتی جهان بحساب میرفت. درین دوره بسیاری از مهاجران و خانواده های بیجا شده، که بعلت جنگ های بیست و هفت ساله داخلی و آواره شده بودند، دوباره به مناطق خود گشته و مصروف کار شدند.

در آن سالها کار های بازسازی و اعمار مجدد موفقانه پیش میرفت، تعمیر و ترمیم جاده ها و ساختمان های دولتی و موسسات تخریب شده میشد و دولت برای فعال نگهداشتن برنامه ها و پروژه های بزرگ بازسازی و اقتصادی از چین، برازیل، پرتغال، جرمنی، اسپانیا و اتحادیه اروپا میلیارد ها دالر قرضه و کمک مالی بدست می آورد.

این قروض و کمک های مالی باعث شد تا زیربناهای اقتصادی انگولا دوباره ترمیم و یا جدیداً اعمار شده، کار های ماین روبی شدت بگیرد، اردوی ملی به پا ایستاد شود، روابط بین المللی احیا و تقویت گردد، سکتور خصوصی اقتصاد به پا ایستاده شده و کشور در مسیر ترقی و تعالی قرار گیرد.

بحران اقتصادی سال ۲۰۰۸ که از ایالات متحده امریکا آغاز شد، به اقتصاد انگولا نیز زیان رسانیده. در سال ۲۰۰۹ تولید ناخالص داخلی انگولا 2.4% و در سال ۲۰۱۰ حدود 3.4% کاهش یافت. پایین آمدن بهای نفت و الماس در جهان، به عواید انگولا زیان رسانید، بسیاری پروژه های بزرگ خانه سازی عمارات تجارتي، موسسات تولیدی و امثال آن یا متوقف شده از فعالیت باز ماندند و یا هم با مشکلات شدید روبرو شدند.

در ماه نومبر سال ۲۰۰۹ پیمان ۱,۳ میلیارد \$ قرض، از سوی IMF با انگولا به امضا رسید. بالارفتن بهای نسبی نفت در سال ۲۰۱۱ انگولا را کم کم تقویت نمود تا در بودیجه خود به اندازه 7.5% مازاد داشته باشد. در حالیکه یک سال پیش از آن بودیجه انگولا (در مقایسه با GDP یا تولید ناخالص داخلی) 8.6% کسر داشت. در سال ۲۰۱۶ تولید ناخالص داخلی باز 0.7% شد. ضعف روابط بانکی با کشورهای خارجی باعث ایجاد مشکلات جدید گردید. در سالهای بعدی باز هم قیم نازل نفت و مشتقات نفتی در بازار های جهانی، انکشاف کند سکتور های غیرنفتی اقتصاد، فساد مالی و ضعف ادارات تنفیظ قانون، باعث ایجاد تشویش های شد که ممکن اقتصاد انگولا با سکتگی های روبرو شود که این باعث دلسردی عده ای از سرمایه گذاران داخلی و خارجی شد.

د پانو شمیره: له 1 تر 7

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینگه کړئ maqalat@afghan-german.de

یادونه: دلیکنی د لیکنیزې بڼې پازوالي د لیکوال په غاړه ده، هیله من یو خپله لیکنه له رالیرلو مخکې په خبر و لولئ

مبارزه با مشکلات فوق از یکطرف به دولت نیرومند و از طرف به حمایت کشورها و موسسات کمک دهنده و قرضه دهنده نیاز دارد تا زود حل و فصل شده و اقتصاد کشور باز در مسیر انکشافی خود قرار گیرد.

تولید ناخالص داخلی GDP: ۲۶۶,۲۳ بلیون \$ (۲۰۲۳).

رشد سالانه تولید ناخالص داخلی یا GDP: 1% (۲۰۲۳).

عاید سرانه سالانه: 7200 \$ (۲۰۲۳).

ساختار سکتوری تولید ناخالص داخلی: زراعت 14.9%، صنعت 45.3% و خدمات 39.8%

انفلاسیون: 28.2% (۲۰۲۳).

نیروی کار: ۱۵,۹۶ ملیون نفر (۲۰۲۳). زراعت 75%، صنعت و خدمات 15% (۲۰۱۵).

نرخ بیکاری: 14.5% (۲۰۲۳).

زندگی زیر خط فقر: 32.3% (۲۰۱۸).

بودجه: عواید ۱۸,۱۱ بلیون \$ و مصارف 13.87 بلیون \$ (۲۰۱۹).

صنعت: استخراج و پروسس نفت، استخراج و پروسس الماس (پنجمین کشور در جهان)، سنگ آهن، فاسفیت، یورانیم، طلا، بوکسیت، سمنت و سایر مواد ساختمانی، آهن و فولاد، پروسس مواد خوراکی، کنسرو ماهی، نوشابه ها، کاغذ، صابون، برق، سگرت و تنباکو، منسوجات، کشتی های کوچک، ترمیم کشتی های بزرگ و متوسط و وسایل زراعتی (۲۰۲۰).

رشد سالانه تولیدات صنعتی: 1% (-) (۲۰۲۳).

تولید برق: ۴,۳۳ بلیون kWh (۲۰۲۰). از تیل 28.4%، از آب 71.4% و از منابع جدید 2%

مصرف برق: ۱۱,۸۰ بلیون kWh

تولید تیل خام: ۱,۱۹ ملیون بیرل - روز (۲۰۲۱)،

صادرات تیل خام: ۱ ملیون بیرل - روز (۲۰۱۵)،

ذخیره تیل: ۴,۴۸ بلیون بیرل (اول جنوری - ۲۰۱۸)،

تولید تیل پاک: ۱۳۳۳۰۰ بیرل - روز (۲۰۱۹)،

مصرف تیل: ۲۱۵۰۰۰ بیرل - روز،

صادرات تیل: ۳۰۳۳۰ بیرل - روز،

واردات تیل: ۱۱۱۶۰۰ بیرل - روز،

تولید گاز: ۶,۴۶ بلیون متر مکعب - سال (۲۰۱۹)،

مصرف گاز: ۸۶۰۰۰۰ متر مکعب - سال،

صادرات: ۵,۸۸ بلیون متر مکعب - سال،

ذخیره گاز: ۳۳۳ بلیون متر مکعب (اول جنوری - ۲۰۲۱).

زراعت: 36.8% زمین های انگولا قابل کشت اند که 4.3% آن فعلاً زرع میشود، 32.6% زمین ها را چراگاه ها تشکیل میدهد. 52.5% انگولا را جنگلات و 10.6% باقی مانده را کوه ها، تپه ها، دشت ها، دریا ها، شهرها، مناطق کار و تولید و محلات بود و باش روستایی تشکیل میدهد. در سال ۲۰۱۳ موزی 860km² زمین این کشور کشت میشود. 75% مردم این کشور در عرصه زراعت و جنگلداری مصروف کار اند و 14.9% تولید ناخالص داخلی از همین سکتور بدست می آید. پنبه، کنف، نشایسته Cassava، چوب، تنباکو، نیشکر، قهوه، ککو، کچالو، جواری، ارزن، حبوبات، خرما و سایر میوه ها، سبزی، گوشت، لبنیات، تخم مرغ و علوفه از محصولات مهم زراعتی و مالداري انگولا بشمار میروند.

انگولا از لحاظ تولید کنف و قهوه دومین کشور افریقا میباشد.

مالداري: انگولا بعلت داشتن آب فراوان چراگاه های و پر علف دارد. دهقانان و شبانان مناطق جنوبی و مرکزی این کشور به کار نگهداری گله های حیوانات مصروف هستند؛ اما مناطق شمالی یک نوع مگس دارد که به حیوانات زیان میرسانند. دولت انگولا در جریان سالهای اخیر، بخاطر رشد سکتور مالداري و تولید گوشت و شیر سرمایه گذاری دولتی و خصوصی را ترغیب نموده و با ارائه سهولت های بیشتر حقوقی و اداری سرمایه داران داخلی و خارجی را تشویق میکنند که در این زمینه کار و فعالیت نمایند. اکنون انگولا جمعاً ۵,۱۲ ملیون خوک، بز، گاو و گوسفند و ۹ ملیون مرغ دارد و سالانه ۲۶۰۰۰۰ تن ماهی صید میکند.

معادن: انگولا دارای ذخایر سرشار طبیعی، عضو OPEC و پس از نایجریا دومین کشور بزرگ صادر کننده نفت در افریقا میباشد. نفت، الماس، سنگ آهن، مس، فاسفیت، طلا، نقره، بوکسیت، سلفر، منگنیز و یورانیم.

صادرات: به ارزش مجموعی ۳۶,۸۸ بلیون \$ (۲۰۲۳).

نفت خام، محصولات نفتی، گاز طبیعی، الماس، بوکسیت، منگنیز، نقره، طلا و سنگ آهن، قهوه، ماهی تازه و کنسرو، چوب و پنبه.

شرکای بزرگ تجارتي: چین ۴۰%، هند 9%، امارات متحده عربی 6%، اسپانیا 6% و هالند ۵%

واردات: به ارزش مجموعی ۲۲,۶۸ بلیون \$ (۲۰۲۳).
 فابریکه های خورد، متوسط و بزرگ، ماشین آلات، وسایط نقلیه، پرزه جات، مواد خوراکی، اشیای استهلاکی، سامان آلات برقی، مواد کیمیاوی، منسوجات، مواد طبی، ادویه، اسلحه و مهمات.
 شرکای بزرگ تجاری: چین ۱۹٪، پرتگال ۱۰٪، امارات متحده عربی ۷٪، هند ۶٪ و ایالات متحده آمریکا ۵٪

قروض خارجی: 45.29 بلیون \$ (۳۱ دسمبر - ۲۰۲۳)،
 واحد پولی: کوانزا (AOA) = ۱۰۰ سنت.
 یک دالر امریکایی = ۹۱۶,۶۰ کوانزا (۳۰ جون - ۲۰۲۵).
 سال مالی: عیسوی (گریگوری)

سیستم وزنی: متریک و اوزان محلی.
 ترانسپورت: انگولا 2852km خط آهن، 26000km سرک (13600km پخته و 12400km خامه)، 1300km راه آبی داخلی، 352km پایپ لاین برای انتقال گاز طبیعی، 1065km برای تیل خام، 85Km برای تیل تصفیه شده و 64 کشتی تجاری (با ظرفیت 1000GRT یا بیشتر از آن) دارد.

کارگوی عمومی	General Cargo	13
تانکر مواد نفتی	Oil Tanker	8
سایر کشتی ها	Other	43

میدانهای هوایی: مجموعاً (102)	پخته 32	خامه 70
رنوی طولتـر از 3047m	8	2
رنوی از 2438m تا 3047m	8	2
رنوی از 1524m تا 2437m	10	17
رنوی از 914m تا 1523m	6	27
رنوی کوتاه تر از 914m	-	22

میدان های هلیکوپتر: ۳ (2021).
 TAAG Angola Airlines اولین شرکت خدمات هوایی ملکی انگولا است که در سال ۱۹۳۸ تاسیس شده و امروز به چند نقطه داخلی، کشورهای آفریقایی و برازیل و کیوبا و پرتگال پرواز دارد.
 این کشور در حال حاضر ۱۰ شرکت مسافربری، چارتر و کارگو دارد که با ۵۵۵۰۰ بال طیاره ۱,۵۲ میلیون مسافر و ۴۸ میلیون mt-km مال التجارة را جابجا مینماید (۲۰۱۸). ۱۶۶۵۰۰ موتر نیز رفتار، بس، لاری، تانکر و سایر وسایط نقلیه ساختمانی و معدنکاری.

بنادر: کابیندا، لوبیتو Lobito، لواندا، مالونگو Malongo، نامبی Namib، سویو Soyo، امبریز Ambriz و پورتو امبوم Porto Amboim.

مخابرات: کود تلفون (۲۰۲۳). تعداد تلفون های دیجتل ۱۳۴۰۰۰ و همراه ۱۵,۴ میلیون (2023). قانون انگولا تا سال ۲۰۰۵ به سرمایه گذاری در سکتور مخابرات اجازه نمی داد و یک شبکه کوچک و محدود مخابرات دولتی درین کشور فعالیت میکرد. بعد از رفع این محدودیت Telecom Namibia نخستین شرکت خارجی بود که لایسنس ایجاد شبکه تلفون های دیجتل را به دست آورد. تا سال ۲۰۱۰ پنج شرکت مخابراتی درین کشور فعال شدند.
 Angola telecom در سال ۱۹۹۳ کار ایجاد شبکه تلفون های موبایل را در لواندا آغاز نمود که اکنون سرتاسر کشور را تحت پوشش قرار داده است.

کیبل نوری SAT - 3/WASC در سواحل انگولا به هم میرسد که آسیا و اروپا را باهم وصل میکنند. انگولا برای دو ماهواره مخابراتی در خاک خود ۲۹ ستیشن زمینی دارد.

رسانه ها: تاهنوز هم رسانه ها تحت کنترول دولت قرار دارند. تلویزیون ملی انگولا TPA در مرکز و ولایات از راه دو کانال نشرات عادی دارد؛ اما کانال سوم آن از راه ماهواره و TV کیبل قابل دسترس است. تعداد بیشتر مردم انگولا میتوانند از راه کیبل و انترنت برنامه های رادیو - تلویزیون های خارجی را دریافت کنند. انگولا پنج مرکز نشرات رادیویی دارد. در سال ۲۰۰۸ به سکتور خصوصی نیز اجازه داده شد تا در قیمت ایجاد ستیشن های رادیو سرمایه گذاری نمایند. حالا ۳۳ رادیوی خصوصی FM درین کشور بطور ۲۳ ساعته کار میکند.
 انگولا ۴ چنل تلویزیونی دارد که ۳ آن دولتی میباشد. تمام رسانه های این کشور به زبان های پرتگالی، انگلیسی، فرانسوی و زبان های ملی و محلی نشرات میکنند.

امروز انگولا ۸ روزنامه سراسری، ۳۳ هفته نامه، ماهنامه و گاهنامه، ۴ چنل تلویزیون و ۳۳ ستیشن رادیو دارد.

شرح وسایل انتشاراتی موجی در انگولا (۲۰۲۰)			
مراکز نشرات رادیویی	AM = 36, FM = 7	کل تعداد رادیو	۱۲,۳ میلیون
مراکز نشرات تلویزیونی	۷	کل تعداد TV	۵,۸ میلیون

کود انترنت: ao.

مشترکین انترنت: ۱۱,۸۳ میلیون، ۴۵٪ مردم (۲۰۲۳).

انکشاف اجتماعی: انگولا از جمله کشورهای رو به انکشاف افریقا است. به اساس معلومات CIA World Factbook – 2020 هر انگولایی سالانه بطور متوسط \$ 7200 عاید دارد که حدود ۱۲ - ۱۳ بار بیشتر از عاید مردم افغانستان است.

۷۱.۱٪ مردم انگولا بالای ۱۵ سال (مردان ۸۲٪ و زنان ۶۰.۷٪) دارای تعلیمات متوسط، مسلکی و یا عالی هستند. تعلیم و تربیه برای اطفال ۶-۱۶ سال الزامی و بعضاً رایگان است، جوانان بطور متوسط ۱۱ سال درس میخوانند (۲۰۲۰)، ۸۱.۵٪ اطفال واجد شرایط به مکاتب ابتدایی میروند (۲۰۱۱)، دولت ۱.۸٪ تولید ناخالص ملی را به امر انکشاف معارف و تحصیلات عالی اختصاص داده و با سکتور خصوصی یکجا میکوشند تا برای کودکان و جوانان کشور، زمینه های خوب تعلیم و تربیه را فراهم سازد (۲۰۲۱).

تعلیم و تربیه در انگولا از کودکتان آغاز و به پوهنتون ها به پایان میرسد. رفتن به کودکتان تقریباً الزامی؛ اما بعضاً رایگان نیست.

مکاتب ابتدایی ۶ سال (۶-۱۱ ساله) است که متعلمین در آن یک زبان محلی، زبان پرتگالی، جغرافیه، کمپیوتر، حساب و مذهب می آموزند و در سراسر کشور در مکاتب دولتی رایگان میباشد. مکاتب متوسطه ۳ سال (۱۱-۱۳ سال) اند که رایگان نیستند و متعلمین به فراگیری کمپیوتر، زبان سومی، کیمیا، فزیک، ورزش و موسیقی می پردازند. بعد ازین دوره لیسه می آید که به لیسه های عمومی و فنی و مسلکی تقسیم میشوند.

لیسه ها ۲ - ۳ سال (۱۳-۱۶ ساله) وقت میگیرد و جوانان را آماده رفتن به انستیتوت های فنی و مسلکی و پوهنتون ها میسازند. انستیتوت های فنی و مسلکی ۲ - ۳ سال اند که جوانان را برای کار در داخل کشور یا کشور های آفریقایی تربیت مینمایند. انستیتوت های فنی و مسلکی انگولا از ۱۵ نوع هم بیشتر میباشد.

کودکتانها، مکاتب ابتدایی، متوسطه، لیسه ها، مکاتب فنی و مسلکی و مراکز تحصیلات عالی و پوهنتون های انگولا پایانتر از ستندرد های جهانی، اما در حال پیشرفت و معیاری شدن استند.

شرح مراکز تعلیمی جمهوری انگولا (۲۰۲۱)			
نوع مرکز تعلیمی	تعداد مرکز	مجموع آموزنده	مجموع آموزگار
مکاتب ابتدایی	11100	۴۸۵۰۰۰۰	۴۰۱۰۰۰
مکاتب متوسطه	۴۲۸۰	۴۷۵۰۰۰۰	۴۰۵۰۰۰
مکاتب فنی و مسلکی	۳۳۰	۱۸۵۰۰۰	۱۲۰۰۰
تحصیلات عالی	۲۰۰	۲۸۵۰۰۰	۲۷۰۰۰

در انگولا ۸ روزنامه سراسری و ۳۳ مجله، هفته نامه و ماهنامه دارد. The Herald Republican و Journal de Angola از مهمترین روزنامه های این کشور استند که اولی به زبان انگلیسی و دومی به فرانسوی نشرات دارند. در حالیکه ۳ روزنامه مهم دگر به زبان پرتگالی چاپ میشوند. بعد از عام شدن انترنت تعداد روزنامه های انترنتی و سایر نشریه های اختصاصی به سرعت زیاد شده میرود. هر سال بطور متوسط ۴۸۰ کتاب جدید علمی، هنری، ادبی، تخنیکی و معلوماتی نشر می شود و هر نفر سالانه بطور اوسط 2Kg کاغذ را برای نوشتن، خواندن و نشرات به مصرف میرساند.

محیط زیست انگولا به علت خرابی هوا، ازدیاد نفوس، فقر و بیکاری نسبی عدم توجه مردم به حفظ الصحه شخصی و محیطی کمی آلوده شده، توجه کافی به صحت مردم مبذول نمیگردد و بیمه های وجود ندارد که در هنگام بیماری، معلولیت، بیکاری، تقاعد و مرگ با مردم کمک نماید.

دولت انگولا 2.4% تولید ناخالص داخلی خود را به صحت مردم (کلینیکها، شفاخانه ها، واکسین، دندان، زیبایی، ادویه، تحقیقات و امور انکشافی) اختصاص داده (۲۰۱۹)، افزایش سالانه نفوس 3.36% است (۲۰۲۲) که در دنیا درجه ششم را به خود اختصاص میدهد، در ۱۰۰۰ طفل نو تولد 58.86 نفر میمیرند که در دنیا دوازدهم میشود، عمر وسطی مردم به ۶۲،۱۱ نزدیک شده، یک زن در کل عمر بطور وسطی ۵،۸۳ طفل بدنیا می آورد که در دنیا جایگاه دوم دارد، 19% کودکان زیر پنج سالگی وزن کافی ندارند، 81.3% مردم به آب صحتی آشامیدنی دسترسی دارند، 93.7% تشنابها صحتی و عصری اند، حدود ۳۳۰۰۰ نفر یا 1.8% نفوس با HIV/AIDS زندگی میکنند. هر سال بطور متوسط ۱۶۰۰۰ نفر بعلت این مریضی میمیرند و در ۱۰۰۰۰۰ نفر ۸،۵ نفر توپرکلوز دارند. گفته میشود که ساختار ناسالم خانواده، آزادی زیاد جوانان و دستیابی سهل به نوشابه های الکولی و سایر مواد مخدر زمینه را برای آغشته شدن مردم به ایدز AIDS مساعد ساخته است.

در انگولا برای هر ۶ نفر یک TV، به ۲،۸۲ نفر یک رادیو، به ۱۲ متعلم یک معلم، به ۱۱ محصل یک استاد، به ۲۹۰ نفر یک تلفون دیجتل، به هر ۲۳۴ نفر یک تلفون همراه، به ۱۰۰۰۰ نفر یک داکتر عمومی و به ۱۲۵۰۰ یک بستر شفاخانه، به ۱۰۱۴ نفر یک نرس و ۵۳۳۵ نفر یک لابرات و تشخیص کننده امراض میرسد، 43% مردم برق و 45% آنها به انترنت دسترسی دارند.

قوای مسلح: قوای نظامی شامل قوت های زمینی، بحری، هوایی و پولیس ملی. سن خدمت عسکری: 18 – ۳۵ ساله. برای مردان جبری و برای زنان داوطلب. ذخیره افراد احتیاطی برای خدمت عسکری (۱۶ – ۳۹ ساله): مرد ۳۰۶۲۳۳۰ و زن ۲۹۶۳۲۶۲ نفر (۲۰۱۲)، افراد مناسب برای خدمت مکلفیت: مرد ۱۵۳۶۴۸۰ و زن ۱۳۹۲۳۰۸ نفر، تعداد افرادی که سالانه به خدمت عسکری میرسند: مرد ۱۵۵۵۰۰ و زن ۱۵۲۰۰۰ نفر. سهم مصارف عسکری در تولید ناخالص داخلی: 1% (۲۰۲۳).

منازعات منطقه ای: ندارد. مواد مخدر: از خاک انگولا بخاطر رسانیدن کوکابین به اروپای غربی و شماری از کشورهای افریقایی، به عنوان ترانزیت کار گرفته میشود.

مهاجرین: در سال ۲۰۰۲ زمانیکه جنگ داخلی ۲۴ ساله در انگولا پایان یافت، دوره بازگشت مهاجرین آغاز گردید و در مدت سه سال، چهار میلیون نفر مهاجر انگولایی از کشورهای همسایه دوباره عودت کردند. هنوز هم در حدود ۵۰۰۰۰ مهاجر به مناطق اصلی شان نرفته اند. در عین حال حدود ۱۲۶۰۰ مهاجر جمهوری دموکراتیک کانگو در انگولا زنده گی میکنند.

تاریخ: قبایل بانگو از قدیم الایام تا آغاز قرن ۱۶ به این سرزمین رسیده، مسکن گزین شدند و حکومت های کوچک محلی تشکیل دادند. در سال ۱۴۸۳ برای نخستین بار پرتگالیها به سرحدات انگولا رسیدند. در آن وقت این منطقه از سوی امپراطوری افریقایی کانگو اداره میشد. در آغاز قرن ۱۶ پرتگالیها توانستند که به کمک (پادشاه با کونگو) چند مرکز تجارتی در سواحل انگولا تاسیس نمایند. پرتگالیها طبعاً به ثروت های طبیعی انگولا چشم دوخته و نقشه تسخیر آن را زیر کار داشتند. کاروبار خرید و فروش برده های نیز از سوی پرتگالیها توسعه یافت.

در سال ۱۶۲۴ هالندی ها به این بهانه انگولا را تصرف کردند که گویا از مبارزات مردم افریقا بر ضد استعمار پیشبنانی میکنند. پرتگالیها در سال ۱۶۳۸ هالندی ها را شکست داده و این سرزمین بار دیگر تحت کنترل پرتگالیها قرار گرفت. در سال ۱۸۸۵ هالند، بلجیم، جرمنی و برتانیای به اساس یک موافقتنامه انگولا را به گونه رسمی به عنوان مستعمره خود اعلان کردند. تا آغاز قرن ۲۰ حدود ۳۰۰ هزار پرتگالی در انگولا مسکن گزین شدند که از نیروی ارزان انسانی و منابع فراوان طبیعی این سرزمین به شدت بهره برداری میکردند.

پرتگالیها تا این وقت تمامی جنبش های مخالف را در انگولا سرکوب کرده بودند؛ اما جنبش های ملی و استقلال طلب متشکل تر شده و احساسات آزادی خواهی بگونه پنهان شعله ورتر میشد. قتل عام های مردم توسط پرتگالی ها، رقابت دو قدرت نو ظهور چین و شوروی در برابر دو قدرت پیشین امریکا و برتانیای راه را برای تقویت چندین جنبش ضد استعماری و آزادیخواه در کل قاره آفریقا و استقلال چند مستعمره اسبق هموار ساخت.

در نخستین سالهای نیرومند شدن جنبش آزادی خواهی مردم انگولا، سه گروه فعالیت های شان را آغاز کرده بودند. نخست میلا (MPLA) جنبش مردمی آزادیبخش انگولا Popular Movement for Liberation of Angola سال تاسیس (۱۹۵۶) تحت رهبری ادواردو دو سانتوش؛ دوم فنلا (FNLA) همبستگی مردم انگولا – جبهه ملی آزادی انگولا (UPA – FNLA) (۱۹۶۶) و سوم یونیتا (UNITA) همبستگی ملی برای آزادی انگولا (۱۹۶۶) National Union For the Total Independence of Angola تحت رهبری جونا سوامبی Jonas Savimbi.

واضح است که ساختار پیچیده قومی انگولا و اختلافات آشکار و پنهان رهبران سیاسی، بزرگترین عامل بمیان آمدن این گروه ها بود. میلا در دهه هفتاد به کمک سازمان همبستگی افریقا یا AOU موقف خوب داشت. پس از آنکه تلاش های پیهم برای رسیدن به مصالحه بین این گروه ها به نتیجه نرسید، تمام گروه ها حامیان خارجی یافته و به

اسلحه و امکانات جدید دست یافتند. کشورهای غربی با یونیتا روابط نزدیک داشتند، درحالیکه کیوبا و اتحاد شوروی با میلا کمک میکردند.

روز ۲۵ آپریل ۱۹۷۴ حکومت کاپیتانو نخست وزیر پرتگال از بین رفت. حکومت جدید تحت رهبری جنرال آنتونیا اسپینولا – Antinola Spinola نیز دلچسپی زیادی به آزادی مستعمرات نشان نداد، به همین سبب منازعات میان انگولایی های آزادیخواه و نظامیان پرتگالی شدت یافت و جنگ های پراکنده میان آنان به وقوع پیوست. در ماه سپتمبر جنرال فرانسکو دوکاستا گومز Francisco decosta Gomes زمام امور را بدست گرفت.

حکومت جدید وعده نمود که به مستعمرات پرتگال در افریقا آزادی داده و آهسته – آهسته به منافع فقط سفید پوستان نیز نقطه پایان خواهد گذاشت. روز ۱۵ جنوری سال ۱۹۷۵ حکومت پرتگال و رهبران سه گروه آزادی خواه انگولا بر سر ایجاد یک حکومت انتقالی به موافقه رسیده و تعهد کردند که روز ۱۱ نومبر در مورد استقلال کامل کشور نیز توافق خواهند کرد. آنان موافقه کرده بودند که تا آن زمان، نماینده گان پرتگال و سه گروه فوق الذکر انگولا را اداره خواهند کرد؛ اما در میدان عمل مشکلاتی بمیان آمد و مبارزان مسلح میلا و فنلا در چند منطقه باهم درگیر شدند.

طی هفته های بعدی میانجی گیری جولیوس کنیاتا، رییس جمهور کنیا نیز بی نتیجه ماند و جنگ توسعه یافت. گروه میلا از کیوبا و اتحاد شوروی و گروه های فنلا و یونیتا از کشورهای غربی اکمال شده و کمک های مالی و تسلیحاتی دریافت میکردند.

یونیتا در میدان جنگ قویتر بود و تا اکتوبر ۱۹۷۵ از ۱۶ ولایت انگولا ۱۳ ولایت آن را تصرف نموده و مبارزان میلا را از مواضع شان در چندین نقطه عقب راندند. در پایان ماه اکتوبر واحد های نظامی افریقای جنوبی بخاطر حمایت از فنلا و یونیتا وارد انگولا شدند، کیوبا عکس العمل نشان داد و در ماه نومبر به مناطق تحت کنترل میلا نیروی نظامی فرستاد و بدین ترتیب جنگ وارد یک مرحله جدید شد. روز ۱۱ نومبر همین سال همان گونه که قبلاً بالای آن توافق شده بود، آزادی انگولا از سوی میلا در لواندا از سوی یونیتا در هومبو Huambo و از سوی فنلا در کارناو Carmona اعلان گردید.

در ماه جنوری سال ۱۹۷۶ میلا و ده هزار سرباز کیوبایی که با اسلحه و مهمات اتحاد شوروی مسلح و مجهز شده بودند، قوت های نظامی فنلا را درهم شکست و عساکر افریقای جنوبی از خاک انگولا بیرون شدند. بدنبال حملات میلا، مبارزان یونیتا نیز در ماه فیبروری از شهر هومبو فرار کرده و سرانجام انگولا به عضویت سازمان ملل متحد و سازمان همبستگی افریقا پذیرفته شد.

با وصف آنکه میلا طی یک سال در هر میدان مبارزه کامیاب بود؛ اما دولت ورشکسته از نظر اقتصادی، فرار ده ها هزار آدم متخصص و مسلکی و خروج سرمایه داران پرتگالی با مشکلات زیادی دست و گریبان بود؛ (نقو) رهبر این کشور، اتحاد میلا – فنلا را نپذیرفت، حزب خود را بصورت عموم تصفیه نمود و با ایجاد برنامه ها و نظام کاملاً جدید مارکسیستی – لنینیستی، نام حزب خود را به میلا تی – پی MPLA – T – P یا حزب کارگر تبدیل کرد.

نتو در سپتمبر ۱۹۹۴ در گذشت و حوزه ادواردو سانتوس Gese Edvardo das Santas بطور مسالمت آمیز بقدرت رسید.

در ماه اگست سال ۱۹۸۰ در نتیجه تعدیلات در قانون اساسی، راه برای ایجاد شوراهای ملی و محلی باز شد. شورای ملی در نومبر همین سال کار خود را آغاز کرد. درین سالها برای سرمایه گذاری خارجی در انگولا، سهولت های زیاد حقوقی و اداری بمیان آمد و امور تخصص، استخراج و پروسس نفت سرعت گرفت.

در دهه هشتاد قرن گذشته منازعات در مناطق سرحدی انگولا و افریقای جنوبی افزایش یافت. مبارزین آزادی نامیبیا (سازمان مردم جنوب غرب افریقا یا SWAPO) در همینجا حضور داشتند. عساکر افریقای جنوبی در سال ۱۹۸۱ بالای انگولا و سواپو حمله نموده و ۱۲۰Km پیشرفت نمودند. در همین حال مبارزین یونیتا نیز جان تازه یافته و قسمت های مهم ولایات کونین Cunene و موکسیکو Moxico در شرق کشور را تصرف کردند. درین جنگها نیروهای هوایی افریقای جنوبی با یونیتا کمک میکرد و چنین بنظر میرسید که گویا حکومت رییس جمهور سانتوس از سوی افریقای جنوبی سرنگون خواهد شد.

عساکر افریقای جنوبی در سال ۱۹۸۳ به این شرط انگولا را تخلیه کردند، که جلو فعالیت های سواپو گرفته شود. درهمین حال افریقای جنوبی نیز پذیرفت که آزادی نامیبیا را تسریع خواهد نمود.

رهبر یونیتا داکتر جوناس ساویمبی در سال ۱۹۸۶ بخاطر بدست آوردن کمک از ایالات متحده امریکا به واشنگتن رفت و همزمان با آن واحدهای نظامی افریقای جنوبی یک بار دیگر وارد مناطق سرحدی انگولا شدند.

در سال ۱۹۸۸ مذاکرات دو جانبه میان انگولا و امریکا و گفتگوهای سه جانبه میان انگولا، کیوبا و امریکا و مذاکرات چهار جانبه میان امریکا، یونیتا، اتحاد شوروی و افریقای جنوبی صورت گرفت که پیشرفت در آن کم بود. در دسمبر همین سال انگولا، کیوبا و افریقای جنوبی تصمیم گرفتند که بعد از اعلان آتش بس، در حدود ۵۰۰۰۰ نظامی کیوبا و افریقای جنوبی در ظرف ۳۱ ماه، خاک انگولا را تخلیه خواهند کرد و یک دولت وحدت ملی در

انگولا تاسیس خواهد شد که به تراژیدی ۱۶ ساله این کشور نقطه پایان بگذارد. تراژیدی ای که دهها هزار انسان سیاه پوست در آن کشته شد و تعداد زیاد سفید پوست ازین کشور بیرون رفتند.

در سال ۱۹۹۰ پیمان صلح میان یونیتا و دولت انگولا به امضا رسید. یونیتا دوسانتوس را بحیث رییس جمهور قانونی پذیرفت و حزب مپلا تی – پی اعلان نمود که با ایجاد نظام سیاسی چند حزبی در انگولا کمک میکند. در ماه مارچ ۱۹۹۱ قانون احزاب سیاسی نافذ گردید و آتش بس در ۱۵ ماه می اعلان شد. در سال ۱۹۹۲ برای برگزاری انتخابات ریاست جمهوری و شورای ملی انگولا آماده گی گرفته شد. کلمه خلق از نام جمهوریت خلق انگولا برداشته شد و کار ایجاد قوای مسلح انگولا با سرعت بیشتر آغاز گردید.

در انتخابات بعدی مپلا آرا بیشتر بدست آورد؛ اما ساویمبی رهبر یونیتا این نتایج را نپذیرفت. یونیتا عساکر خود را از اردوی ملی بیرون کشید و جنگ های در لوآندا، مالانج، میلا و هوامبو میان هر دو طرف (مپلا یا دولت و یونیتا) به وقوع پیوست. کشور زایر یا کانگو کنیشاسا و افریقای جنوبی بار دگر برای تسلیح و تجهیز یونیتا دست به کار شدند. وکلای یونیتا در نخستین اجلاس شورای ملی حاضر نشدند. اگرچه در نتیجه تلاش های ملل متحد دوسانتوس رهبر انگولا و ساویمبی رهبر یونیتا با همدگر ملاقات نمودند؛ با آن هم آتش جنگ به هر طرف سرایت میکرد و چنان محاسبه میشد که مبارزان یونیتا مناطق بیشتر کشور را تصرف خواهند کرد.

جنگ میان مپلا و یونیتا از ۱۹۹۳ تا ۱۹۹۹ دوام پیدا کرد، که به اثر آن مردم انگولا تلفات و خسارات سنگینی را متحمل شدند. ۱,۵ میلیون نفر کشته شد، چهار میلیون آواره، دهها هزار دگر معلول و معیوب و از داشتن خانه و نعمت آموختن محروم شدند. سرانجام دو طرف متخاصم در سال ۲۰۰۲ مصالحه را قبول کردند. در همین سال ساویمبی نیز درگذشت. او که ۲۵ سال با جنبش سیاسی – نظامی مپلا در انگولا و در مراحل بعدی با دولت انگولا و عساکر کیوبا در حال جنگ بود، از دنیا رفت و با مرگ او جنگ نیز پایان یافت و راه برای آمدن امنیت مطمئن باز شد. روز ۲۸ اگست ۱۹۹۴ **Sanctions** شورای امنیت UN بالای یونیتا وارد عمل شد که بسیار موثر تمام گردید.

با وصف آنکه انتخابات شوری ملی انگولا در ماه دسمبر ۲۰۰۸ برگزار شد؛ اما انتخابات ریاست جمهوری، طبق وعده دولت، در سال ۲۰۰۹ برگزار نشد. این انتخابات مطابق احکام قانون اساسی در پایان سال ۲۰۱۲ دایر شد که دوسانتوس رییس جمهور پیشین بار دیگر برنده آرای بیشتر شناخته شد.

رییس جمهور دوسانتوس در سال ۲۰۱۴ استعفی نمود. کسیکه این عهده را با تفاوت های حتی از سال ۱۹۷۹ بر عهده داشت. تعدیلات سال ۲۰۱۰ قانون اساسی زمینه دوام کار را برای دوسانتوس فراهم نموده بود.

در انتخابات ماه اگست سال ۲۰۱۴ رییس جمهور اسبق انگولا آقای دوسانتوس کاندید نبود و کمک کرد تا جواو لورینکو **Joao Lourenco** با رای مردم به ریاست جمهوری برسد. او یکسال بعد ریاست مپلا را نیز بر عهده گرفت و برای بار دوم رییس جمهور شد.

باوجود عواید نسبتاً خوب فروش تیل (از سال ۲۰۰۲)، هنوز هم جای انگولا در اندکس های بین المللی رعایت حقوق بشر، حقوق زنان و انکشاف انسانی، در ردیف های اخیر قرار دارد.

روابط افغانستان با انگولا: از کتاب (افغانستان و جهان – کشورهای آسیایی و افریقایی) منتشره سال ۲۰۰۳ ریاست مطالعات منطقوی وزارت امور خارجه جمهوری اسلامی افغانستان، چنین بر میاید که افغانستان و انگولا هیچگاهی روابط سیاسی نداشته اند.